

# ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. рано.

## ПЕРЕДПЛАТА:

Місячно в крав 1240 М

## ЗА ГРАНИЦЕЮ:

В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швейцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

## ОГОЛОШЕННЯ:

Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 75 М., в „Навісламі“, в „Оповістках“ і некрольги 150 М. Між новинками і в редакційній частині 200 М., на першій сторінці 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова: товстим друком по дві лінії. В неділі і свята 50% дорожче.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 16. червня 1922.

**Кріза в Польщі.** Вже другий тижень добігає від початку містерії, яка розіграється у Варшаві. Містерії, якій на імя: загадочна кріза польського кабінету. Польська преса переповнена вітками та інформаціями про неї. Однак хто хотів би зорієнтуватися в цій повені взаємних обвинувачень про справжні причини кризи, про дійсну причину конфлікту Пілсудського з кабінетом міністрів, а даліше — про справжні причини заострення відносин Пілсудського з більшістю польського союму (тоб то вшехпольякереію з різношерстними її підсудіками) — розчарується. Бо тільки з трудом, поміж стрічками в повені лайок можна догадуватися, що на ділі спричинило видовище гідне богів, якого тереном від двох тижнів є польський сойм і Бельведер. Як що встав би з могили покійний автор „Правом і левом“ — мусів би ствердити, що його земляки у новообудованій Польщі нічого не змінилися, що сучасне покоління („демократи“) не далеко відбігло від тих закукурічених шляхетських генерацій, які він зобразив у своєму капітальному творі.

Початок кризи оповитий тайною. Скірмунт вернув з Генуї і, вибалакавшись по дорозі (в Кракові) повторив самопохвалу в соймі. По його інформаціям — Польща вийшла з генуенської конференції з успіхом, її міжнародне положення скріпилося. Про це вже під час конференції писали вислані на державний кошт польські кореспонденти і підготовляли таким чином ґрунт під оптимістичні настрої. О що ходило кабінетови Поніковського, який в останніх часах майже явно йшов на мотузку вшехпольяків?

Гаська конференція зі своїми конвенціями протягнеться. Між тим Польща входить в період виборчої горячки. І тут кинути на терезки виборчої демагогії справу кресів — надто приманлива річ для вшехпольських політиків. Бо хто, як не вони найголосніше розпинаються за них, хто, як не вони, краще підбехтє

Іхній плян: Заки справа буде доконечно вирішена на міжнароднім ринку, використати її для опано-

вання майбутнього сойму. А даліше — „якось воно буде“.

Для виборів потрібний був німб для Скірмунта, оптимістичний конік для його протекторів у вшехпольському таборі. І тут несподівано впадає Пілсудскі, висловлює зовсім відемну думку про „успіхи“ Скірмунта в Генуї, кабінет Поніковського називає „кабінетом шляфрда і пантофля“, звертає увагу на небезпечне положення Польщі між німецько-російськими кліщами, які після рапальського договору Польща що раз сильніше буде відчувати, та на конвенції хоробливої виборчої горячки. Пілсудскі хоче правительства, яке мало би відвагу глянути правді в вічі, яке здобулося би на рішучий крок м. и.

З його уст в тоці двобою з опанованим вшехпольяками соймом падає цінна увага, а саме Пілсудскі констатує „слабу моральну структуру польської суспільності“.

Всеж Польща думає стравити усі непольські елементи, які збігом обставин опинилися в незатверджених границях Польщі.

Чим скінчиться теперішня кріза? Поки що годі щось певного сказати. У всякому разі не винаходом радикального лікарства на недугу польської держави.

„Суверенний“ польський сойм є ареною, на якій танцюють демагоги з замкненими очима. Там кожда партія дбає тільки про себе. Тепер вшехпольяки, які в ньому рей водять, мають прекрасного козла офірного в особі начальника польської держави — Пілсудського. На нього всі лиха звалюють. Проти нього йде кампанія з усією силою.

Очевидно, в цій хорій атмосфері не може вилонитися якась ясно продумана концепція на дальшу мету. Так як годі було здобути на радикальний крок багатолюдний покійний Австрії. Польща взяла собі з неї примір: в горячий час живе з дня на день. І з теперішньої кризи після гумористичних лекцій на тему „малої“ і „великої“ конституції кінець кінців вийде новий палатив.

ше з читання його знаменитих промов або з блідих фотографій чи їхніх незугарних копій, має лише неясний образ цього найбільшого сучасного політика і не може виробити собі належного виображення про цю визначну особистість. Льюйда Джорджа чути, бачити, бути з ним на однім місці уходило в Генуї за неабияку подію. Вже сама поява цієї людини приносить для кожного несподіване та приємне розчарування. Фотографії представляють його стариком, а на ділі це кремезний, меткий, все оживлений, усміхнений, свіжий чоловігя. Волосся у нього не русаве або чорне, але біле, та лице рожевеньке і ніжне як у молодій дівчини; його рухи, жести і хід зраджують спортсмена. Все у нього виявляє енергію, тверду віру у власну силу, знання та слушність своїх діл. Все те називають фальшиво оптимізмом, а проте воно щось далеко більше. Що за розкіш ливитися з близького великого мужа, що вірить в себе самого, не полягаючи на своє щастя, але з якимсь релігійним передсвідченням. Його й вірі треба приписати переведення такого важкого діла як генуенська конференція.

Промови Льюйда Джорджа в Генуї це найважніший спомин з конференції. Особливо незабутній його виступ на останнім засіданню. Був це історичний момент, коли Льюйд Джордж зголосився до слова. Предсідник, італійський президент міністрів Факта з замітною нототою зворушення, уділював йому голос: *Io de la parola al Signore Lloyd-George, presidente della delegazione Britannica*. Англіська перекладниця з оживленням проголосила: „Mister Lloyd George, British Prime Minister“. Навіть французький перекладчик сказав майже торжественно: „Monsieur Lloyd George le premier britannique“. Олісля роздался слова Льюйда Джорджа, виголошені милозвучним голосом і майже святочним тоном. На конференції, що доси подобала на парламентарне засідання, зараз після перших його слів запанував в один мент настрій богослуження в пуританській церкві. Рівно, правильно пливе його речення за реченням. Він льюбить оплески і очевидячки тішиться ними, та більша його радість, коли вдається йому викликати веселість. Тоді сміється разом зі слу-

хачами із свого веселого помислу Чекає, аж прогомонять оплески або сміх, і щойно коли настане повний спокій, говорить даліше. Так і видко, що йому зовсім байдуже, що не всі слухачі розуміють його англійську бесіду.

Оригінальні його рухи. Перш усього держить в руці цвікер, що звичаєм старих людей звисає на широкій чорній стяжечці, і поводить ним докторально як професор. Замітний жест, яким маркує важні речення: бе вказуючим і середущим пальцем правої руки о долоню лівої руки, а коли скінчив важне речення, щоб вагу своїх слів ще більше підчеркнути, бе цілою правою долонею о ліву. Олісля держить ще кілька хвилин обі руки до себе притиснені, неначе хотів придержати ними й зберегти висказану важність. Цей жест супроводив відомі його слова: „Европа потребує Росії, Росія потребує Європи, вони мусять себе находити“.

Льюйд Джордж був не лише найвизначнішою особистістю, але й найкращим бесідником конференції, на якій ораторських талантів чейже не хибувало: Барту, один з найвизначніших бесідників французького парламенту, Кольра, Пікар, італійський міністер заграничних справ Скандер, патетичний бесідник Факта, Японець барон Гаяші — все те першорядні мистці краснорічivosti. Також бесідницька зручність графа Банфі, ясный виклад Ратенава, болгарська промова міністра Стамбулійського, що тревала дві мінати в оригіналі а по двайцять мінат у французьким та англійським перекладах, його секретарки, зробили гарне вражіння на віть в небезпечній присутности Льюйда Джорджа. Особливо сильне вражіння викликала бесіда бувшого союзного президента Швайцарії, Мотта.

Для доповнення образу треба згадати про Чічеріна. В комісійних нарадах він показався зручним дебатником зате не дописав як пленарний промовець. Він придержувався дипломатичної здержливости і ніяк не зраджував большевицької демагогії. Його французина виходить дивовижно, щойно згодом можна зміркувати, що він говорить по французьки, а не по російськи. Мовний орган в нього трердї, в-

## Генуенські спомини.

Льюйд Джордж як бесідник.

Член угорської делегалії на конференції в Генуї, Геза Герцер, помістив на сторінках „Н. Фр. Прессе“ інтересні характеристики визначних політиків, що виступали на тій конференції, присвячуючи най більше уваги особі Льюйда Джорджа. З огляду на важну роль, що

ї відграє цей великий державний муж в сучасній світопій політиці, творячи на наших очах історію, з якою звязана доволі тісна доля українського народа, уважаємо вказаним познакомити з тою характеристикою наших читачів.

Хто знає Льюйда Джорджа ли-

Пр. 172/22. В Імені Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокуратури Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник“ ч. 86, з дня 8. червня 1922, в артикулі під наголюваннями: 1) „Маніфестація в Зелени Святи“ в уступах а) від слів „що своєю заборотою“ до „нації“, б) від слів „що на ново“ до „кінець 1918 р.“, в) від слів „бо тільки“ до „буде лас“. 2) На могилах героїв в уступах а) від слів „але зарпті“ до „визволення“, б) від слів „до дальшої боротьби“ до „незвісних“. 3) „Свято відкриття Української Мистецької Виставки“ в уступах а) від слів „найбільш переконуючі“ аж до „експлуатованими“, б) межі

сл. „вселюдського хистства“ а) піс і пр. вітів містять в собі етто з оч. з 65. з. кари. узнав доконану в дни 7. червня 1922 конфіскацію з опрадану зар. лив злищеня цілого чакла у і г. дав о душі § 493. п. к., закар дальшого розширювання того друкового п. зьма. Заразом видав наказ відвальному г. дакт рови тої часописі, щоби се рішєння помістив безплатно найближчим числі і то на першій сторінці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк, з 17. грудня 1832. Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 8. червня 1922.

(Підпис печатний).



мова різка. Часто голос його переходить в іншу тонацію, а при важких заявах уривається.

Вертаючи до Льюїс Джорджа, годиться зазначити, що він не лише блискучий бесідник, але також добрий слухач. З найбільшою увагою слухав за бесідою інших, навіть як не розуміє їхньої мови — він знає лише мову англійську — вдивляється в їхні уста, немов бажаючи очима схопити те, що тут на незрозумілій мові говориться, і потім не менш терпеливо слухає перекладів цих промов. Немає в нього ніякої пози. Він все дає себе самого і все є природний. Дивним може видаватися, що Льюїс Джордж навіть на політичній арені не показується без жінки та доньки, але зблизка це виглядає незвичайно

симпатично, коли зараз після бесіди він допитливими очима вишукує свою жінку й доньку між товпою публіки і покидає сцену своєї історичної діяльності рама об рама зі своєю малою міс Меган Льюїс Джордж. Неодного це зворушує, бо у великим державним мужу бачимо також батька родини, щирого, нештучну людину.

**ДАЙТЕ ПРАЦЮ  
УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ!  
ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ  
„Союзу Українських Інвалідів“  
Львів, Руська ч. 3. II**

Один уділ 1000 Мп. — вписове 100 Мп.  
XXI 1-7

## Велика Україна.

До візду лєих с ерів на В. Україну.

Дня 8. червня с. р. через Могиліани в напрямку на Шепетівку переїхали кордон лівої с-ери: Жуківський та Чечель, котрі ідуть на технічний зїзд в Харків, як представники Віденського Соціологічного Інституту та Гавриленко і Залізник для праці в економічних установах.

Червоні „єдиносуделі“

Польська агенція А. В. доносить з Харкова під д. 14. п. м.: „Прибув тут Каленін wraz зі штабом комісарів, щоби відбити інспекційну обїздку України. В звязку з тим говорять про близький вже акт уніфікації України з совітською Росією, як про ціль цієї інспекційної подорожі“.

## Справа Східної Галичини.

Чергова ошудюча качка.

Деякі польські часописи („Газета Поранна“ і „Газета Варшавська“) подали неправдиву „звістку“ будь-то би в польським міністерстві для внутрішніх справ у Варшаві велися неофіційні переговори поміж представниками польського уряду і „кількома уповноваженими політиками уміркованої групи української трудової партії із Східної Галичини“. Ці переговори — як пишуть згадані денники — мали б на меті „уложення взаїмовідносин і мирного життя поміж Поляками і Україн-“

цями у Східній Галичині, однак досі не мали вони ніякого успіху.

Можемо ствердити, що подана вище „звістка“ є вислана з палця, бо ніхто з членів трудової партії не є уповажнений вести якінебудь, офіційні, чи неофіційні переговори з польським урядом і ніхто з відповідальних членів тоїж партії не виїхав в тій цілі до Варшави. Хиба що цими „уповноваженими політиками“ є Яків і Твердохліби. Та причім тут трудова партія?

Ціль цих підпусканих вісток — ясна: Соїдувати ґрунт.

## В справі української гімназії в Городенці.

(З кругів місцевого громадянства.)

Колись, в часи панування австро-угорського жандарма городенський повіт пишався власною гімназією, що належала чи не до

найкращих українських приватних шкіл в краю. Тепер Городенщина ушасливлена тим, що в колишніх, незвичайно гарних та богатих при-

родничих та фізичних кабінетах цієї гімназії польське військо — коні держить. Українське громадянство не зважаючи з початку на зареквірування будинку польськими властями, пробувало все таки сяк-так продовжувати діяльність гімназії. Були випадки, учителі проводили з учениками науку на дворі під парасолями.

Кінець

кінця дійшло до того, що учителі пороїздилися а в гімназію коней позаганяли.

І так вже другий рік наш повіт без гімназії, що відомо відбивається на культурному стані нашого життя. Вправді кілька разів місцева філія УПТ. робила заходи, щоб українську гімназію з кінської стайні знову переіменити на научне заведення, але місцеві „завзяті“ страшно протестують проти цього. Коли після протесту з українського боку до міністерства освіти у Варшаві були вигляди на це, що гімназію увільнять, то місцевий комісар Босаковский до спілки зі старою Агопсовичом заявили, що гімназії рішучо не звільнять і якщо військо для себе не потребує, то місто возьме будинок під мешкання урядників. Це діється тоді, як у місті можна найти багато других помешкань, але навіть тепер у будинку гімназійним, що має 6 більших саль і 3 кабінети живе не більше 7-8 вояків та й кілька коней.

Місцеві Поляки мабуть тому не хотять дозволити на відчинення української гімназії, бо вони ніяк не годні спромогтис на польську. Бо й для когось її потрібно? Для кількох паничків, синків заїзжих урядників не будуть польської

гімназії відчиняти. Колись, ще перед війною Поляки не могли втерпіти, що існує й гарно розвивається українська гімназія, і заклали й собі якусь гімназію. Та тут сталося нещастя, бо не було кому ходити до їхньої гімназії. Аж десь по довгих переговорах з Жидами вдалось їм завести сяку таку фреквентажію. Та тут несподіванка й для самих ініціаторів заснування „польської“ гімназії, бо коли Поляки хотіли назвати заведення „polskie gimnazjum“, жидівські ученики й батьки заперестували проти цього, тому що вони творили значну більшість в заведенню і Поляки раді не раді мусили погодитись тільки на „rywskie gimnazjum“.

Тепер справа маєтись трошки инакше. До нашого повіту понаїзжалося багато різних панів, крім того є досить велика скількість колоністів і от послідніми днями Поляки на чолі з добре відомим тут нашому народові паном Босаковським заходяться над отворенням польської гімназії. Тепер пишеться формальна ловля української дитини, яку там будуть виховувати в потрібнім їм дусі. Тимчасом наші, хоч колись досить діяльно боролись за справу української гімназії, тепер неначе присяпляють, чекаючи, що воно якось само від себе инакше стане.

Крайна пора українському громадянству Городенщини знову взятись енергично за акцію відкриття української гімназії. Коли можуть існувати наші приватні гімназії по других повітах, може і мусить вона бути і в нас. Тільки більше доброї волі та більше енергії, то може українські діти на слідуючий рік дісталиб свою рідну школу. Тільки взятись знову до діла!

**Платить партійний податок!!!  
Поміслайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 16, вил. кн. ч. 5.000.  
Жертводавці позичає 500 мп.  
будуть оголошені поименно!!!**

## Преса.

„Сплється штучна буділя“.

„Газета Варшавська“ оплакуючи смерть Скарба, висловлює тугу своїх поплечників за ордерями в той спосіб: „Коли зважеться хто в Польщі носить відзнаки „Білого

Орла“, „Polonia restituta“, який найбільш заслужені Поляки не дістали, коли бачиться день в день, в якій перспективі і уряд і його преса чергують людей і події, то в голові родиться круговорот а в церці про-

Д-Р ВАСИЛЬ ЩУРАТ.

## КУЛІШ — КУЛІШЕМ.

(Продовження).

Скоро все на світі впливає з конечности, то нема нічого, що само собою було добре або зле, — є лиш те, що є конечне. Добро і зло являються лиш випадковими, змінними прикметами, атрибутами річей. Субстанція діяльна може бути творча або руйнуюча (К. М. VI, 190). Шелей усі атрибути руйнуючої субстанції переніс на біблійного Бога. Представив його в поетичній фікції світового тирана як олицетворення зла, злого принципу в противенстві до всеблагої природи, якої еством є любов і гармонія і яка тим самим являється добрим принципом. Так Шелей підійшов до дуалізму, хоч дуалізм і не був його філософічним переконанням. Представлення двох принципів, що остайуть у вічній боротьбі з собою (Л. і Ц. I, 25), підобується в Шелеевій поезії дуже часто.

Шелееве розуміння сили природи як світової любові є тісно звязане з його поглядом на природу й почуттям природи. Погляд на природу й почуття природи залежать від відношення одиниці до вишнього світа, від відношення людського „я“ до „не я“. Шелей тут учеником Спінози. А в Спінозі людське „я“ є модифікацією суб-

станції, понятій як інтелект. Сам же інтелект як і розтяглість — то в Спінозі передовсім атрибути субстанції. Всі форми буття й життя є лиш модифікаціями так самої субстанції і як такі є вони вічні (К. М. I, 273). Скороч чоловік і предмети його оточення є лиш модифікаціями субстанції, то між ними є почуття звязку і споріднення. Тим і пояснюється пантеїзм первісних релігій у тих народів, що стоять чи стояли на низькій ступені розвитку: як діти, вони в своїм умі не відрізняють особи від предмету. Але таке почуття звязку чоловіка з природою буває прикметою й деяких високо розвинених одиниць, як культурний пережиток. Для Шелєя, як і для Вордсворта, таке почуття є неначе містичним вузлом межі одиницею й оточенням.

Містичне почуття природи часто виражається в Шелєя (К. М. IV, 6). Воно в нього нераз рівняється любові, яка на цілій природі витискає печатю гармонії. Гармонія природи — то улюблена ідея в Шелєя, як і в Вордсворта (К. М. II, 57). Гармонію природи нищить чоловік (К. М. VII, 195).

Якщо природа знаменується гармонією, то сила природи є найвищою гармонією — любовію, а світовий закон — є такеж любовію. І се теж зачерте почасті з науки Спінози.

У Спінозі любов для природи є резигнацією в виду конечности світового закону (субстанції) піднесеною на ступень любові. Ця лю-

бов для субстанції, чи природи, чи Бога — ця інтелектуальна любов Бога стається для чоловіка жерелом вічного щасття. Цим почуттям усувається різниця між субстанцією і її модифікацією (одиницею). Чоловіча інтелектуальна любов Бога є у Спінозі рівнозначна з любовію Бога загля нього самого, а чоловіча душа, що як явище звязане з тілом є проминаюча, стається через те безсмертна (політичний трактат I, 4; Етика II, 21, 32, 34, 36). Та в Шелєя, як і в Вордсворта, почуття любові для природи впливає не так із резигнації в виду світової конечности, як радше зі згоди чоловіка з природою і з симпатії чоловіка для природи, викликаной почуттям споріднення. Ця любов — у Шелєя, як і в Спінозі — підносить чоловіка понад рівень усього земного.

Погляд Шелєя на тожсамість любові й природи (субстанції) є жерелом його містичної, пантеїстичної любові — характеристичного мотиву його поезії (Епісихідіон 475), що є мотивом такеж одного гимну Байрона й численних його творів, головнж „Чайльд Гарольда“, де в примітці до одної станції (III, 100) виложена самим Байроном пантеїстична філософія любові за Шелєем.

Як у Шелєя (Епісихідіон 128), так і в Байрона не брак свідств, що любов підносить чоловіка понад його особовість і сполучує його з божеством. Однак в Шелєя приписується та сила не ті-

любви, але й самій обсервації природи.

Впливом однієї (т. є. викликаной рухом модифікації субстанції) з божества і поворотом до нього пояснюється Шелеева гадка, що вічна зміна в світі є вічним круженням. У виду того щасття властиво нема, а є лиш визволення з тілесного життя до життя вишнього, від якого тілесне — згідно зі спірітуалістичною філософією Беркелея — лиш тим різниться, що може робити спостереження і бути спостерігане.

Для пізнання філософічного світогляду Шелєя досить того, що сказано. З таким світоглядом міг Куліш познайомитися рано, хочби й читаючи того Байрона, котрого пізніше перекладав. Читаючи Байрона не міг не читати пояснень його помислів, поданих нимже. А відси дорога і до Шелеевої поезії й до філософії Спінози отверта.

Зайнтересованне англійською поезією було в Куліша вихідним пунктом у присвоєванні собі нових ідей, нового оригінального філософічного світогляду. А перше зайнтересованне англійською поезією збудити міг у Куліша хіба той з його університетських учителів, котрий спеціально нею сам інтересувався, хіба Красов. Він кинув у Кулішеву душу сім, яке в й не пропало.

(Продовження буде.)



гест. Що діється з Польшею? Чому вона хоче жити брехнею? Наш народ недозрілий, немачи достаточної етичної і політичної культури, виходить на тій

подвійній бухгалтерії карикатурально. І тому... „сиплється штучна будівля“.

## Метрикальні містерії.

Сокальщина.

С. ство в Сокалі видало в справі провадження метрик обіжників ч. 272/1922 (поданий в „Гром. Віст.“) і додатковий ч. 106/пр. з 14/IV 1922 з поясненням першого, де з запрозою „najsurowszych kar“ „wzywa się uprzejmie“ і поясняється що „Biskup“ Ordynariat w Przemyślu niema kompetencyi w sprawie prowadzenia ksiąg metrykalnych і niema prawa wydawać jakiegokolwiek zarządzenia. Обіжники ці розіслані постерункам поліції до відома і до допильновання. Піддано отже уряди парохіяльні під контролю поліції!

В марті с. р. видав я кілька указів родинних в українській мові інвалідам — котрі старалися о податок доріжничий. Се дало пригоду командантові поліції в Яструбичах до оскарження мене в старостві і я одержав завізання на термін і то триразове в тоні крайно обидливим „wzywa się... pod rygorem skutków karnych“ pod rygorem przymusowego sprowadzenia“ і до поліції наказ „do dopilnowania i ewentualnego sprowadzenia“.

Дня 28. квітня с. р. я мусів так „чемно“ запрошений явитися в старостві, де переслухано мене і засуджено а по зголошенню відлику доручено дня 12. мая с. р. вирок. Зауважую, що всі ті „чемні“ письма посилають не безпосередно до урядів парохіяльних але через уряди громадські.

Вирок до ч. 8531 з 29/IV звучить так:

рубрика II. obwiniony.  
ks. Iwan Matwijas lat 55. gr. kat. prz.  
boszcz w Jastrzębicy

III. oskarzyciel

Doniesienie Posterunku P. i cyi Państw.  
z Jastrzębicy z dnia 16/3 1922. Nr. 101  
z dn'a 24/3 1922. Nr. 126, 145 i 161.  
IV. oznaczenie przekroczenia.

Przekroczenie z § 7. rozp. ces.  
dnia 20/4 1854 Dzpp. Nr. 96  
pełnione przez prowadzenie mimo  
zakazu metryk w języku ruskim.  
V. usprawiedliwienie obwinionego.

Zznaczam na wstępie że załączone wyciągi będące przedmiotem dzisiejszego dochodzenia nie są wyciągami metrykalnymi w ścisłym tego słowa znaczeniu tylko arkuszami familijnymi sporządzonymi na podstawie spisu dusz (status animarum) i że друки użyte w niniejszym wypadku mają mylne nagłówki. Odnośnie zaś do prowadzenia ksiąg metrykalnych (metryka) oświadczam że na podstawie

rozporządzenia Biskupiego od r. 1919 prowadzę i dalej prowadzić będę w języku ukraińskim ile że w niniejszym wypadku jako związany przysięgą kanoniczną obowiązany jestem do bezwzględного posłuszeństwa i w razie nieprzeprzeżenia przeze mnie wydanego zarządzenia, mógł by mnie zawiesić w reálnych czynnościach odbierając mi w ten sposób możność egzystencyi, gdyż z dochodów pola i kongruy (183 Mk. 10 f.) miesięcznie nie mógłbym w dzisiejszych czasach z rodziną żyć. Co się tyczy zaś wyciągów metrykalnych przed rokiem 1919 w stawiać je będę nadal w języku takim w jakim są pisane z wyjątkiem nagłówka i podpisu. Prowadzić zaś będę księgi metrykalne w języku innym tylko wówczas o ile Biskup wydał zarządzenie zniesie. Zaznaczyć muszę że ten wezwania mę na termin ze względu na moje słabowisko społeczne był bezwarunkowo za ostry, zaś wezwania mę w wielkim piśmie i w wielkim tygodniu uważam za nieodpowiednie i niemożliwe do wykonania.

o. Іван Матвійас, пр.

рубрика VIII. wyrok

Ks. Iwana Matwijasa u naję winnym przekroczenia w rubr. IV poszczególnego i zasadzam go na podstawie §. 11. rozp. ces. z 20/4 1854 Dz. up. Nr. 96 na grzywnę w kwocie 200 M. ewentualnie na karę aresztu 2 dni z wolnością rekursu wniesć się mając go w przeciągu dni 3 do Województwa przez Starostwo. Sokal 29/4 1922.

рубрум

Starostwo w Sokalu I. 8531. Sokal dnia 29/4 1922.

Wielebnemu ks. Iwanowi Matwijasowi gr. kat. prob. szczowi w Jastrzębicy do wiadomości i zastosowania ię.

Starosta  
Russocki.

To саме староство покарало мене в лютім с. р. різнож на 200 Мп. евентуально 2 дни арешту „за niedozwoloną zbiórkę“ і зворот узишканих з коляди грошей — зібраних на відозву Еп. Ординаріату в Перемишлі на річ сиріт воєнних і інших народні цілі, проти чого внесено різнож рекурс — доси без відповіді.

o. Ів. Матвійас,  
парох в Яструбичах.

При вітні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

## Східні народи і большевиам.

Становище магометанського світа у відношенні до большевизму і його тактики займає вже від давна весь політичний світ, який з напруженням обсервує змагання московських комуністів, зеднати магометанські народи для своїх цілей. Ті змагання остайуться однак без успішними. Свідчать про це наглядно слова одного з делегатів Ангори, котрий повертаючи з Москви, де брав участь в закінченню договору в 1921 р., заявив в розмові з членом уряду Азербейджану д-р. Науман-Наумановом таке: „Не думайте, що тільки ви (Азербейджан) розумієте політику Росії і її загальне внутрішнє положення. Ми (Турки з Ангори) не менше від вас розуміємо її важке внутрішнє положення, і будьте певні, що в Росії запанує вкортці монархічний устрій. Правда, що наслідки цієї переміни будуть для нас важкі і з цього повинні ми витягнути відповідні кон-

секвенції. Вважаємо однак, що це буде неминує. Такий стан річей загрожуватиме нашому існуванню, нашій національній незалежності і тому, не дивлячись на все, мусіли ми заключити деякі договори... на короткий час. Так ми, якви в Башкіри, хочемо жити своїм власним, самостійним політичним життям, під своїми національними прапорами“.

Стільки сказав делегат уряду Ангори. Хто добре знає психологію східних народів, той не повірить ніколи в успіх большевицької ідеї серед цих мас. Настрій магометанського світа у відношенні до большевиків ілюструє найліпше промова безпартійного представника Туркестану Нарбула на комуністичній зїзді східних народів в Баку 1920 р., де було між иншим сказано таке:

„Цього, що від трьох років діється в Туркестані ніхто з нас не

знає і я скористаю з цієї катедри, щоби зобразити вам всю діяльність ваших партійних товаришів комуністів. Підчас цілої моєї дороги до Баку звертали до мене люде зі скаргами, що топчється права магометанського народу. Нашу віру топчуть, забороняють молитися, а гребати померших згідно з нашими віруваннями і ритуалом не маємо права. Розбивають наше родинне життя, проганяють з наших осель і т. д. Заберіть від нас чужий нам елемент, заберіть прочаших колонізаторів. Знайте про це і попередіть свою владу, що ми

протягом трьох літ пізнали достаточну вашу партійну політику. Ми повірили, що наші права, наші звичаї і наша віра остануть ненарушені, — діється однак інакше. Блаштовуйте своє національне життя так як хочете, це вам вільно. Але оставте нам свободу жити так, як наказує нам наша віра, культура і народні звичаї“.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — Ринок 10. — — —

## З польських справ.

Зїзд „кресових“ воєводів.

Дня 14. п. м. радив у Варшаві зїзд „кресових“ воєводів, який лопив собі голову над питанням безпеченства „кресів“ і управилення питання громадянства на окупованій Виленщині, згідно з рижським договором. В зїзді взяли участь усі „кресові“ воєводи.

Православна церква в Польщі.

Оноді відбувся у Варшаві зїзд православних єпископів. По богослуженню, на якому був присутний Поніковскі, відбулися наради, на яких вирішено автокефалію православної церкви в Польщі. В зїзді прийняли участь — варшавський митрополит Юрій, пинсько-новгородський єпископ Олександр, волинський єпископ Діонісій, гроденський Володимир і волинський архієпископ Єлевтерій. (ПАТ.)

Німецька преса про польську кризу.

„Берлінер Тагеблят“ помішує таку оцінку теперішньої кабінетової кризи в Польщі:

„Якнебудь дійсні причини кризи держитися в тайні, то всеж таки є ствердженням фактом, що її викликав начальник польської держави Пілсудскі. Пілсудскі кермував тут охотою взяти назад провід закордонної політики в свої руки, щоби могли зреалізувати свою програму.“

Договір в Рапаллю уможливив йому натяк, що Польщі загрожує небезпека зі сходу і заходу. Треба також звернути увагу на охоту військових кругів, та „бельведерського“ напрямку — утворити вигідний кабінет підчас виборів. Вигляди на ліквідацію кризи є поки що дуже мізерні. Правила зажалала, щоби Пілсудскі вияснив конвентови особисто причину викликаної кризи. Змагає вона до того, щоби Пілсудскі понав в конфлікт зі соймом і уступив“.

Заборона вивезу.

Польське міністерство внутрішніх справ видало зарядження, яким заборонює воєвідствам і староствам видавання дозволів на вивіз за границю харчів без огляду на їх рід і кількість.

Вибори до сойму.

В кругах польського сойму ходить чутка, що лівичні партії: Н. П. Р., Тубутівці і Стапінчики носяться

з заміром демонстраційного зложення мандату на випадок відложення визначеного на жовтень ц. р. речинця виборів.

Пілсудскі говорить...

Перед представниками польського сойму виголосив Пілсудскі майже цілогодичну промову, в якій зясував свою точку погляду на теперішню кризу. Зміст тої промови мав бути удержаний в тайні перед ширшою публікою. Але, що польська преса, як кожда жінка, не вміє мовчати, то промова Пілсудского попала в цілості на її шпальти, правда, тут і там відповідно до потреб даної партії, перевернена. Автентичний текст промови Пілсудского подає один з краківських часописів а за ним львівська „Хвіля“. З тої промови можна би зібрати цілу китицю декуди преінтересних квіток.

І так говорив між иншим п. Пілсудскі про відносини в Польщі: „Правні поняття є у нас відірвані“. „...Перед чотирма літами панував стан безправа. Власною волею я стався жерелом права. Знаючи світ, життя, відносини, будучи щирим демократом я не міг знести цього мого упривілеювання і змагав до приспінення моменту, щоб над Вислою створити — чудо права“. „Я запитував, чи постанови конвенту є волею чи опінією. Більшість відповіла: опінія; меншість: воля. Були такі, що говорили — воля і опінія. Із зсумування тих вражіннь вийшло так, що є це сильна опінія але дуже слаба воля! Але на цьому не можна будувати уряду“.

„В результаті маємо уряди, що мають сильну опінію, але слабу волю і хиткість“.

„Ініціатива — на думку моїх інтерлюкуторів має виходити з двох місць: від сойму і від мене. Це є перегони, до яких я не стану“.

„Мене треба повідомити, що я мушу, а тоді я подумаю чи можу і відповім: хочу чи не хочу“.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Громадського Вісника“! Жерти проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на білничий рахунок „Громадського Вісника“.

## Справа німецьких репарацій.

Дня 31. мая минув реченець, який в своїм часі поставила Німеччині репараційна комісія на прийняття її домагань, від яких узалежнила ця комісія уділення Німеччині мораторії до кінця цього року. В цих домаганнях було сказано, що Німеччина мимо найліпшої волі не може платити і що є готова виповнити нові умови, а саме: згодитися на фінансову контролю з боку репараційної комісії, наложити нові податки в квоті 60 мільярдів та зобов'язатися до припинення дальших емісій паперових марок.

В останніх днях квітня відбулися в Парижі наради німецького мі-

стра фінансів д-ра Гермеса з репараційною комісією, після яких Німеччина прийняла умови комісії із застереженням, що одержить велику міжнародну позиčku. В слід за тим комісія признала добру волю Німеччини сплатити репарації і продовжила їй мораторію до кінця цього року. Від тепер має Німеччина платити місячно тільки по 35 мільонів марок в золоті і не буде наразена на сружні санкції, як ми грозив Поанкарє.

В перших днях мая зібрався в Парижі комітет міжнародних банкірів під провідом Моргана, котрий приймає спеціально з Америки



Цей комітет вже на третім з черги засіданні (проти голосу французького представника) рішив, що Німеччині не можна дати великої позички так довго, доки на ній тягаться репараційні зобов'язання, установлені в льондонському ультиматі, в квоті 132 мільярдів і 24 процент від вивозу і доки репарації будуть обтяжувати перше місце гіпотек Німеччини. Після цього комітет банкірів вислав до репараційної комісії запит, чи вона вважає допустимим в засаді редукцію репарацій, як і зміну способу їх забезпечення.

Після довгих і бурливих нарад репараційна комісія усіма голосами за виїмком французького рішила, що вважає можливим редукцію репарацій і зміну їх забезпечення. Тоді комітет банкірів рішив, що Німеччина може одержати міжнародну позичку тільки тоді, коли: 1) сума репарацій буде значно зменшена і пристосована до платничої спроможності Німеччини, 2) коли в торговельних і економічних відносинах буде привернена рівноправність, значить коли будуть знесені рішення версальського договору, що накладає на Німеччину обов'язок признання Франції тарифових привілеїв без права взаємності і 3) коли буде знесено право до збройних санкцій супроти Німеччини без огляду на обставини.

Однак представник французьких банків запротестував проти продовження праці конференції

на таких основах і тоді комітет банкірів (мимо домагань англійських і голландських представників, щоби радити даліше без участі Франції) припинив свої праці і заявив готовність продовжати їх після 3-ох місяців, коли головні вірителі Німеччини, (себ то Франція) згодяться на редукцію репарацій і змінення деяких рішень версальського договору.

Це все — то ніщо інше, як нова форма фінансового натиску на Францію, щоби вимусити на ній згоду на ревізію версальського договору. Бо Німеччина одержала вправді мораторію, однак не може виповнити умов, під якими її одержала, бо не одержала позички. З другого боку Франція і в тім році не дістане від Німеччини репараційних рат на відбудову знищених областей, ані не поверне коштів окупації рейнської області. Між тим вашінгтонський кабінет натискає що раз більше на Францію, щоби вона почала сплачувати воєнні довги.

Все те є ділом англійських дипломатів, котрі за всяку ціну змагаються до ревізії версальського договору і редукції репарацій. І їм вдалося приперти Францію до мурів. Таким способом ми є свідками безкровної, але не менше завзятої війни поміж Англією і Францією. Хто побідить — можна вже сьогодні догадуватися.

## Дописи з краю.

Маркопіль, пов. Зборів.

Як стягають данину.

Наше, колись цвітуче, село впало жертвою страшної війни. Належить воно до тих сіл зборівського повіту, з котрих найменшого сліду не лишилось. Страшне положення села погіршується через голод і пошестні недуги, а про якусь поміч зі сторони уряду нічого не чути. Та це зовсім не перешкодило тягнути з села податок та наложити на нещасних громадян 1,900.400 марок данини. Петиції до Варшави скінчилися на тім, що дня 8. мая ц. р. приїхав до села якийсь комісар зі Зборова і при допомозі жандармерії почав тягнути данину. В селі настало справдішнє дантєйське пекло. Зруйновані селяне під вістрям багнетів, серед плачу і даремних благань, продавали найпотрібніші річі і платили данину, щоби охоронитись перед неминучими наслідками. Для ліпшого гумору і охоти загостили шановні збирачі данини до Жида, що продає горівку, і там так здорово пирували, що безпритомного пана комісара мусіли занести до поблизу селянської хати. Вечером прийшов до гром. Андрея Рудака постерунковий Станіслав Качмарек і не говорячи ні слова, з геройським запалом став його бити прикладом в голову, плечі, по ногах і куди попало. В хаті настав переразливний вереск, а постерунковий вилявши свою їд, завів побитого до громадської канцелярії, де командант жандармерії Шостак поздоровив його високо культурними епітетами. Причиною побиття мало бути це, що згаданий громадянин, котрого призначено на комітетового, ухилився від безпощадного збирання данини, хотів його виразно, на його оправдану просьбу, на цей день звільнено. Мимо тих страшних зусиль неможливо було стягнути з придавлених нуждою селян повної квоти і пан комісар відіхав заявляючи, що то ще не кінець, та що призначена квота мусить бути стягнена.

Громадянин.

Самбірщина.

(Стягання данини.)

В громаді Ваневичах, самбірського повіту, явилось дня 16. мая ц. р. для стягнення данини 12 поліціянтів і ексектор. Поліціянти би-

ли людей прикладами — на це певно, щоби хвалитись відтак за границею, що „roszczywy ruski ludak“ зложив добровільно данину. Ексектор прислав одного з сільських поліціянтів до місцевого сотрудирика, щоби сей явився в громадській канцелярії, а коли сяв. Адриян Левицький відказався від виповнення наложеного на него неправного тягару (бо він є в парохії лише сотрудиником і данина нічого його не обходить), ввечері прислав ексектор сільського поліціянта. Однак і сим разом гості відійшли з нічим.

На другий день, коли о. Левицький виходив в сусідній громаді Морозовичі зі школи, ждало на него вже трьох „паньствова“ поліціянтів і вручаючи йому письменний наказ явитися у ексектора окружили його своїми багнетами і так під ескортою припровадили до громадської канцелярії. І тут доперва почув причину свого арештовання: „Ja chciałem księdza zaryść, kto właściwie ma płacić daninę bo ile słyszałem, ksiądz jesteś tylko pomocnikiem proboszcza...“ Гей, quo usque tandem? При нагоді стягання данини великих прикостей зазнали і доньки бл. п. Борковського, б. редактора „Діла“, які живуть у тій громаді.

— к.

Делятинщина.

Освітня організація.

І у нас розпочала „Просвіта“ нове життя. Заходами відділу філії „Просвіти“, чит. „Просвіти“ і товариства „Аматорський кружок“ вибрано повітовий Шевченківський комітет, розіслано по всіх громадах відозви з зазивом відновлювати читальні й устроювати Шевченкові свята, а щоби громадам прийти в поміч, виділ філії і аматорського кружка своїми силами устроїть таке свято, ходить лише о підготовленні по селах як: вишукування місця, декорация і т. п. На той зазив відгукнулася доперва читальня в Микуличині, де і відбулося Шевченкове свято в неділю, дня 4. червня ц. р. Решта читальень, (за виїмком Саджавки, Майдану і Глинок та Делятина), дрімає.

В вівторок, дня 16. мая ц. р. (день знесення панщини) відбулися загальні збори читальень в Глиноцях і Майдані сер. при співучасті делегатів філії з Делятина. — В неділю,

дня 27. мая ц. р. відбулося в Делятині Шевченкове свято і то подвійне. О год. 3. попол. заповнилася по береги салио концертну школу на дівтора і селяне. Свято се зробило незвичайне враження на дівторі. О год. 8:30 вечером відбувся святочний концерт для ширшої публіки. Всі точки програми були дуже добре виконані, хотів більшість хору вперше виступала на сцені. — В дни 4. червня ц. р. устроїла філія враз з „Кружком аматорським“ Тарасове свято в Микуличині получене з виставою „Невольник“. Побажатиб лише згаданому Кружкові, щоби і надалі працював так інтензивно і систематично. Чистий дохід з концерту призначено в цілості на фонд „Учітеся, брати мої“.

Коломийщина.

Чужі і свої.

Освітний рух в Коломийщині розвивається. Читальні „Просвіти“ відновлюють свою діяльність, при читальнях освоюються аматорські кружки, що дають театральні вистави, які стигають не мало молоді обох полів. Дохід з вистав призначують виділи читальень на віднову знищених воєнною заверухою читальняних будинків та на добродійні цілі. Робота така не по нутру „власть імущим“. Заступник коломийського староства ком. Пйонтек заявив дня 11. мая ц. р. на тзв. сесії „наказних віттів“, що позволення на аматорську виставу в сто-

долі не дасть. На це має бути відповідно збудована саж, багате дверей, щоби в разі огню публіка мала куди втікати і не подушлася. Повідомлення має бути внесене на 8 днів до староства, а до нього має бути залучений один примірник штуки, яка буде грана. Читальні на статутах „Просвіти“ тоді можливі, коли делегат центрального тов. „Просвіта“ переведе загальний збір, дасть бібліотекаря (очевидно Львовянина), дозволі на засновання читальні буде даватися лише на статуті самостійним, уложенім громадянами даної місцевости. Так говорив п. комісар Пйонтек, а слова його так взяв собі до серця „наказний віт“ С. в селі К., що коло церкви дня 21. мая сказав: „Хто вам дав позволення грати? Я перший, а староста другий! Грати є кому, а сторожити залізничного тору, телеграфів та телефонів нема кому? Я вам дам!“ Чужі — та на жаль — і свої ставлять перешкоди освітньому рухові, а сільська інтелігенція в деяких селах сидить, тихше трави.

Читальник.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАНКА до Красного Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 40.000.

## РІЖНІ ВІСТІ.

Ленін уступає на пів року?

Берлінська „Фрайгайт“ доносить з міродайних жерел, що Ленін буде приневолений з причини недуги опустити Москву і усянутися на пів року від урядовання. Центральний комітет покликає на його місце комісію зложеною з 3 членів в якій склад увійдуть Сталін, Каменев і Риков. Сталін є грузинським більшовиком і комісарем для національних справ. Додумуються, що дійсним провідником цієї комісії буде Каменев. Знаменне, що Троцький не зівстав членом цієї комісії.

Руїна Австрії.

„Дейлі Телеграф“ обговорюючи справу банкрутства Австрії, подає цілий ряд інформацій з Відня. Дипломатичний кореспондент цієї газети доносить, що година повної руїни Австрія вже прийшла. Австрійський крах найшов Європу зовсім неприготованою, щоби протиставитися економічним а може й політичним наслідкам цієї країни.

Австрія хоче ратуватися.

„Вінер. Альг. Ц.“ довідується з парламентарних кругів, що австрійський уряд проєкує утворення „фінансової дирекції“ і що в найближчій часі піднесе ряд далеко йдучих заряджень, в цілі припинення валютної спекуляції. Віденські фінансові круги числять на приїзд фінансового контролера Юнга і представників групи Моргана. Райхспост зазначає, що скількість чужих банкнотів будучих в обігу в Австрії є о много більша від австрійських.

„Н. фр. Пр.“ виступає проти проєкту фінансової диктатури і взагалі проти всіх нагальних середників, та домагається ясної заяви великодержав чи бажають собі незалежності Австрії.

Нова валюта в Австрії?

„Мтгагсайт“ доносить, що віденські банки зложили 200 мільонів швайц. франків для нового емісійного банку. Точніші рішення, що до нової валюти, ще не запали. Під теперішній час, знаходяться в обігу в Австрії банкноти, на 400 мільярдів корон (100 мільонів швайцарських фр.).

Німецький протест.

Подібно як німецький „Райхстаг“ так і пруський „Ляндстаг“, зачали своє засідання відчитанням проєкту всіх фракцій з виїмком комуністів, проти відірванню Гор Шлесська.

Нова політична партія в Італії.

В Римі завязалася нова партія під назвою „Італійська демократія“. Кличем цієї партії є безоглядний, спротив у відношенні до всякої примусової політики зглядом по біджених держав. Партія супротивляється також проти-російській політиці італійських плітократів. Корифеями партії є б. премер Нітті, міністр для кольоній Амондоля, предсідник фінансової комісії Параторе, Анріо і др.

Позичка для Австрії.

З Парижа доносять: Сена, ухвалив проєкт позички для Австрії в сумі 55 мільонів франків.

„Дейлі Ньюз“ в обороні переслідуваннях.

„Дейлі Ньюз“ доносить: Со-вітський уряд не дав до тепер відповіди на письмо архієпископа Кентенбері в справі вислання до Росії представників англійської церкви для провірення на місци положення православного духовенства, яке терпить переслідування з боку більшовиків. Газета підчеркує, що совітський уряд стремить до затулювання процесів і смертних засудів, чого доказом є факт, що не оголошується всіх засудів смерті, — головно в пресі, яку читають селяне і робітники.

„Дейлі Ньюз“ заважає, що треба заступатися не тільки в обороні переслідуваного духовенства, але також в обороні соток невідомих з призвища осіб, що гинуть щоденно в Росії.

Всі матеріали, призначені до „Жіночого Вісника“, просяться надіслати на адресу: О. Коренцева, — Львів, Хмельовського 15



## Поміч голодній Україні.

Львівське Воевідство не дало досі дозволу на збірку „Голодній Україні“. Тому просимо Громадянство о строго переведення дару, однодневного посту і зложення його по церквах, де має право господарити виключно духовна власть. Скоро тільки з Воевідства дістанемо відповідь, оголосимо її в часописах. З Тернопільщини пишуть нам, що тамошній староста дозволив зразу на збірку, а відтак заявив, що дефінітивне поладнання збірки наступить по предложенню складу комітету. Коли спис комітетових подано, велів звернутися о дозвіл до воевід-

ства. Воевода Ольпінський заявив по півторагодинній конференції о крил. Громницькому, що він порозуміється в львівським воеводою і о скільки сей комітет є статутною інституцією, тоді дозволить. Така заява рівнозначна з заборорою. Здержуємося на разі від осуду, а віримо, що Громадянство тим ширіше поспішить з жертвами на книжочку „Голодній Україні“. „Дністер“ ч. 13.380. Комунікати Краєвого Комітету будемо поміщувати раз на тиждень, з виїмкою нагалих розпорядків. Виказ жертв зачнемо містити в найближчій тижні.

## ТЕЛЕГРАМИ.

Вступна конференція в Газі.

Гага (ПАТ.) Гагську вступну конференцію отворив нині міністер загр. справ Ван Карнебек. Міністер виголосив коротку промову, в котрій привітав делегатів поодиноких держав і вияснив ціль нарад.

Візд Скандера до Лондо а.

Рим. (ПАТ.) „Трібуна“ заявляє, що візд Скандера до Лондона в найближчому часі не є планований і зазначає, що чутки про англійсько-італійський союз є неточні. Ходить лише про сотворення основ якнайтіснішої англійсько-італійської співпраці в справі Середземного моря, в справі нафти та достави сирівців.

Заява італійського правительства про конференцію в Газі.

Париж. (ПАТ.) Італійський амбасадор Сфорца відповів в міністерстві загр. справ на меморандум французького правительства відносно гагської конференції. Італійське правительство заявляє в своїй відповіді, що не вважає по-грибним змінювати услівя, на яких має відбутися конференція в Газі.

3 Китаю.

Пекін. (ПАТ.) Димісію кабінету прийнято. Утворено новий кабінет. Прем. міністром і мін. загр. справ є Йон. теку мін. війни обняв ген. Ву Пеі-Фу.

Лондон. (ПАТ.) По донесенням з Тіентіна на границі Манджурії йде від 4-ох днів завзята боротьба, якої осередком є місто Шангай-Ван. Є великі втрати.

Гостина Поанкаре в Лондоні.

Париж. (ПАТ.) По донесенням лондонських часописів, усі

члени англійського кабінету візьмуть участь в сніданні, котре Л. Джордж видасть у найближчий понеділок в честь Поанкаре і марш. Петана на Давнінгстріт.

Надгга Леніна.

Гановер (ПАТ.) З Ляйпціга покликано до Москви проф. Фляйга, спеціаліста мозкових недуг для розслідування недуги Леніна.

Данські делегати до Гаги.

Ліндби (ПАТ.) Делегатами Данії на конференції в Газі будуть Бернгут, данський мін. в Парижі, Аксельноргард, данський мін. в Газі, Андерсон, директор бюро державних довгів, Леод.

Нагана за участь в шлюбі сербського короля.

Білгород (ПАТ.) „Політика“ доносить, що папський державний делегат на поручення апостольської столиці уділив нагани всім югославянським католицьким єпископам, котрі взяли участь в церковних торжествах з нагоди вінчання короля Олександра.

Ірландська конституція.

Гановер (ПАТ.) З Лондону доносять, що в справі нової ірландської конституції послідувало порозуміння. Колінс виїхав до Делліна. Гріфіт остає ще в Лондоні.

Стіновище Франції й Бельгії в справі гагської конференції.

Париж (ПАТ.) „Еко д'Парі“ пише, що нарада Поанкаре з Жаспаром каже сподіватися існування найповнішої згоди поглядів Франції й Бельгії в справі гагської конференції.

## 3 музичного світа.

„Концерт псалмів“ в Дрогобичі.

В Дрогобичі відбувся в понеділок дня 5. с. м. „Концерт псалмів“. Назва, що правда, трохи дивна, замість звичайної „концерту духовного“, або „релігійного“. В склад великої, може надто великої і ріжноманітної програми увійшли 3 „концерти“ Бортнянського, і другі хоральні твори церковні (Григор'єва, Варлаамова) і релігійного змісту хори Лисенка, відтак відома „Meditation“ Баха Гунода і Доніцеттотого „Ave Maria“ на сольові голоси із акомпаніаментом інструментальним (скрипки, фортепіано і гармонії). Попри це вставлено ще в програму вступне слово, дві декламації релігійно-патріотичного змісту (одну з них із музикальною ілюстрацією) і на кінець ще одну драматизовану різдвяну картину і живий образ „Гроза війни та благодать мира“. Уже із того простого перечислення точок програми видно, що програма заносила трохи „китайщиною“, як це й часто у нас бувало.

Однак в тім випадку на концерт зложилось кілька ріжних чинників із теперішніх львівських умов життя Дрогобиччини, і чинни-

ки ті не встигли ще як слід зі собою порозумітися та зілтанися в якусь органічну цілість або здіференціювати свій круг ділання. Із вступного слова і з розмови моєї з аранжерами концерту я виніс враження, що така складана форма концерту була в сучасних складних умовах нашого життя однією з найбільш можливою, коли концерт мав взагалі відбутися і удалися.

Але хоча й програма концерту дуже далека була під кожним оглядом від стильовості, хоча й в ній відбилася сумішка і хаос нашого повоєнного життя, — то все таки концерт під оглядом чисто музикальним був як на „провінцію“ не буденний і цікавий, а в результаті все таки вартний.

Головна роля припала хором під орудою о. Сапруна. Хор (доволі великий, около 60 осіб) був зложений переважно із дрогобицької молодіжи. Особливо помітне було це в жіночих голосах, між якими на лік не було одної поважнішої жінки, а самі молоденькі дівчата. При такому складі голосів, що правда, годі було домагатися від хору великої прецизності і ядерності звуку та технічної справності, потрібної до взірцевого виконання „концертів“ Бортнянського, хочби й

лекших. Але коли узглядимо той момент, то справді треба дивуватися, що хор поборов всі труднощі в тій мірі, та що оборонною рукою вийшов — побідоносно. В звуку хору слідні було і зіспівання і вирівнання голосів і здебільша навіть інтелігентне змагання віддати провідну думку і лінію кожного твору. Що воно не всюди вдавалось виконавцям в ріжній мірі, — сеж річ була до передбачення. Іменню в деяких трудніших партіях сольових ансамблів в концертах „Вскую при скорбна“ та „Блажен муж“, які вимагали більшої вокальної ерудиції солістів, відтак в деяких поліфонічних партіях fuga, були беручи річ строго, многи неточности, угловатости, і „надпрограмові свободи“ у виконанні. Замічалися зайві протягання окінчень фраз, та невластиве пересадне звільнювання темпа при сольових уступах у fugaх (т. зв. Solo tempo і Tutti — tempo, або знов навівворот занедбанні видвигнути і розширити закінчення фуг у властивих місцях (при „педалових“ нотах в басі, прим. в 2. часті „Вскую“). Усе те вимагатиме ще довгого школення нашого смаку і ґрунтовнішого зрозуміння сути і ефектів поліфонічного стилю. Але попри усі ті недостачі, на загал беручи, ні один концерт Бортнянського не був обезображений, як се у нас часто бувало досі, а деякі партії вийшли навіть складно, що уже треба вважати кроком вперед.

З прочих хоральних творів найкраще був виконаний Григор'єва „Помилуй мя Боже“ твір безпретенсійний, вдячний, похорий в мелодії і гармонії на давних церковних композиторів Веделя і Березовського. Таких творів треба було в репертуар хору на концерт взяти більше.

„Камо піду“ Лисенка виконане було вправді поправно, але декуди (особливож при кінці) не встигли виконавці видвигнути всіх змінчивих і нерозхимерних тонкостей, якими твір наладований. Віддати виконання Варлаамова „Херувимської пісні“ сольовому м. ш. квартетови годі вважати щасливою думкою, навіть тоді, колиб виконавці були рутинованими артистами, так як се твір раг excellence видержаний в стилі хорального, хоча й вимагає великої прецизії і точности інтонації у своїх хроматичних ходах.

Із солістів хору звертали увагу м'який але „товстий“ і рівний бас п. Іваненка та гарний ліричний, хоч ще не зовсім поставлений сопран п. М. Жуківної. Але і легкий, гарного тембра тенор п. Сольчаника і чистий, хоч і невеликий альт п. Менцінської вивязувалися з своїх трудних партій доволі добре і інтелігентно.

Взагалі у цих перших виступах молодого хору слідно було стільки вкладу солідної і інтелігентної праці, що їх треба повітати в наших заснічених культурних відносинах, як починання значної вартости, що заслугоє на всяке признание і треба тільки аранжерам свого діла побажати, щоб не уставали й на дальше в праці, яка хоча й не зразу а згодом мусить видати гарні і далекосяглі результати.

Прочі сольово-ансамблеві пролуки, як оспіване уже і в сотих перерібках звисне „Meditation“ Гунода-Баха і Доніцеттотого, старо оперного стилю „Ave Maria“ — переходили уже в сферу трохи світського і не підходять до псалмового, ні церковного стилю в стилі значині; тому і я позволю собі дарувати подробиці обговорення їх виконання, яке впрочім, узгляднивши аматорські сили виконавців, було поправне.

Як виходило із форми програми і із вступного слова — аранжери концерту плянують його повторення в інших місцевостях, близьких Дрогобича. Ця думка малаб двояку ціль: 1) культурно-пропагандну, для розбудження і поширення плекання спеціально нашої духовної музики, і 2) матеріально

практичну, для зібрання фондів на національно-добродійні цілі, яких тепер у нас так багато наміжалося. Сю думку треба вважати також щасливою; тільки для переведення її треба буде з практичного боку безумовно зредувати хор до вибраного ядра голосів і — трохи обмежити програму та виєлімнувати з неї доконче бодай такі непотрібні точки, як „Боже Великий Єдиний“ (не дуже вдатно ким то перелицьоване на мішаний хор з Лисенка) і дещо друге, що не дуже підходить під стилеву естетику.

А на дальшу мету при плеканню церковної музики — треба буде аранжерам цього діла підібрати більший репертуар із всіх наших церковних композиторів всякого напрямку і стилю, не жахаючись і галицьких, як: Вербицького, Лавровського і ин., між творами котрих є річи високої краси і стійности, колиб тільки їх подати у властивім виді і гарнім стилевім виконанню. До успіху в цьому ділі треба ще одної умови: тяглого контакту і тісної злуки провінціоніальних огнищ із центральними осередками церковних властей та всього нашого національного культурного життя. А така злука та організація ще поки що не слідна.

Ст. Людкевич.

## НОВИНКИ.

— **Кажоїсната.** Вчорашнє числ. (93) „Громад. Вістника“ з дня 16. червня 1922. сконфіскувала львівська прокуратура за одно речення в статті „Львівчність і нелївчність в політиці“, за допис „Богородчанщина“, і два місця ст. „Поміч голодній Україні“. (42).

— **3 тюрми при вул. Баторого 3.** Політ. в'язень Сокира-Яхонтов голодує вже 6-тий день. Хорий й знесилений голодівою не може зволіктися з ліжка. Мимо децизі тюремного лікаря слідчий суддя не хоче вислати його до шпиталю. 13. ч. м. кликав його слідчий суддя до себе, а що він не був у силі піти до нього, так слідчий суддя не вважав за свій обов'язок завітати до нього. Чи ждуть смерті чоловіка?

— **Нелюдяне поведіння.** Возний Василь Шатинський і ключник Йосиф Радохонський відставляли дня 9. ч. м. до суду в Добромилі одного арештованого хлопця з села Губичі, буючи його грубими палицями так сильно по голові, що на відголос ритмічних ударів, мешканці міста повибігали з домів. На замітки мушин і просьби плачущих жінок о помилування цього хлопця, поспішали з уст тих функціонарів в сторону натовпу поважних горожан вуличні слова не до повторення. (Підписи свідків).

— **Зачіпляють людей на вулиці.** В седу, 14. ч. м., задержав повнячий на пл. св. Юра службу поліцей студента Юліана Богачевського і зажадав легітиматії. Той показав українську посвідку від дирекції „Торговельної Школи“. Це не подобалося сторожеви безпеченства й він, добачуючи в згаданім студенті якийсь небезпечне індивідуум, повів Богу духа винного чоловіка до комісарату при ул. Сапіги а потім при ул. Казимирівській, звідки по переведенню ґрунтової особистої ревізії, випустили придержаного на волю.

— **Арештований на донос сестри.** З Гусятинщини нам пишуть: Як низько може упасти людина, у котрої грає ролю тільки злоба, та жажда пімсти свідчить факт арештовання управителя школи в Крогульці Михайла Колодницького. Згаданий учитель впав жертвою доносу рідної сестри і її мужа. Сестра арештованого Павліна з Колодницьких Паньчукова, недокінчена семинаристка в 1918 р. дістала посаду учительки на В. Україні. Там пізнала учителя Теодора Паньчука, людину подібну собі духом і вони побралися. Коли й больше-



ави на них пізналися, утікли до Галичини в 1920 р. і замешкали у її матері в Котівці. В тім самім році вернув з В. України арештований, (б. старшина УГА) і замешкав рівнож на своїй батьківщині в Котівці. Та важке було його життя наслідком інтриг Паньчукової. Тому арештований покинув рідне гніздо враз з жінкою і дитиною і бідуючи прожив у чужих 5 місяців, поки не дістав учительської посади. Всю злість звернувши тепер згадані люди на свою братову вдову по стрільці, котрий впав на В. Україні. Пішли в рух доноси і судові процеси. Арештований, яко найстарший брат обстав за вдовою і сиротами. Це було товчком до фальшивого доносу, який зробили Паньчуки, будто би арештований вернувшись з В. України, привіз паку муніції і крісів та закопав їх в землі. Дня 29. мая ц. р. комісар поліції з Копичинців з 4-ма поліціантами перевіз ревзію в школі в Крогульці і в домі матері К. в Котівці і, розуміється, нічого подібного не знайшов. Однак мимо цього Колодницького арештовано на втіху Паньчуків і запроторено в тюрму в Чорткові, де він і досі сидить. Ось до чого доводять мстять людей, котрі навіть за ціну життя брата хотять вилізти в гору, щоби легко жити.

— **Отвертий лист до судді окружного суду в Чорткові, Шевченка.** Редакція одержала від п. Л. Щедрина Щедровського, б. старшини російської армії, письмо з проханням о поміщення його „отвертого листа“ до слідчого судді чортківського окружного суду Тшененка. В листі відкликається п. Щедрин, який вже 8 місяців без причини сидить в чортківській тюрмі, до совісти й серця слідчого судді й цілого суду, представляючи своє жахливе положення й страшенне животіння у в'язниці. Слідчий суддя не хоче з ним бачитися, тому арештований мусить звернутися до нього отсею дорогою і просить його, закінчити вже слідство й засудити або увільнити, але спасти від тортур тюрмного вичікування.

— **З поштової мистай.** Лист наданий Тов. „Дністер“ у львівській поштової уряді дня 26. жовтня 1921 р. до п. С. Т. в Сапогові, почта Кривче на Дністром в Галичині вернув до надавця, як недоручений дня 12. червня 1922 р. В цім півроці вандрував лист по Росії і Україні, а саме в Москві був він дня 27. квітня 1922 р., в полтавським Крюкові 18. мая 1922 р. і знова в Москві дня 27. мая 1922., звідки спрямовано його до місця призначення ц. є. до поштової уряду в Кривчі на Дністром в Галичині. Мимо цієї замітки в Москві лист все таки не доручено тутешнім поштовим урядом адресатові, але звернено його надавцеві у Львові.

— **Огні.** В останніх днях приключилися пожежі в слідуючих громадах східної Галичини: В Ценьові пов. зборівського згоріло 11 загород з 46 будинками. Ні одна загорода не була забезпечена від огню. У Вацьківцях пов. самбірського згоріло 29 загород з 75 будинками, в Нагачеві пов. яворівського 9 загород з 32 будинками, в Бутинах пов. жовківського 7 загород з 22 будинками, в Куликові біля Львова 5 загород з 8 будинками, в Пісках пов. львівського 7 загород з 28 будинками, у Верхні пов. Капуш 5 загород з 14 будинками, в Острові пов. сокальського 3 загороди з 6 будинками, в Комарниках пов. Турка 3 загороди з 6 будинками. Крім того згоріло ще по одній загороді в громадах Мелика, Жидятич, Побережжя, Крехівці, Двірці і Гуменець. — Разом згоріло в кількох днях 86 селянських загород з 286 будинками, інвентарем господарським живим і мертвим та засобами збіжжя і паші. З того ледви одна десята часть будинків була забезпечена від огню. Не можна врозуміти байдужности нашого

громадянина до забезпечення свого майна від огню у теперішнє время люте. Тож на випадок пожежі селянина жде землянка на мешкання і жебрачий патик та торба, а в найліпшій разі збуде послідню батьківську ниву, щоб покласти яку кучу. Найвища пора нашому селянинові прийти до розуму і застрахувати своє майно на теперішню міліонову вартість у своєму товаристві „Дністер“ що одинок на випадок пожежі своїм членам погорільцям до кількох днів виплачує відшкодування. Не ждати, поки всякі „комісари“ загнють його примусово у варшавську асекурацію і екзекутрами стягнать премію, як стягали недавно данину. Лише той не буде підлягати асекураційному примусові, що перед тим забезпечить будинки і статки деінде. Найвища пора заключати забезпечення в „Дністрі“, поки закон про примусову асекурацію не увійшов в життя.

— **Іспит зрілості в держ. гімназії з українською мовою в Тернополі** відбувся в днях від 6. до 12. червня під проводом директора гімназії Юліана Левицького. Свідомство зрілості одержали: 1. Абодич Марта (прив.), 2. Балтарович Володимир (прив.), 3. Барановський Алексій, 4. Бачинський Юрій, 5. Білинська Ярослава (з відзн., екстерн.), 6. Білинський Остап (екстерн.), 7. Блозовський Михайло (прив.), 8. Бригидир Теодор, 9. Бурбела Лев, 10. Верблян Іван, 11. Волинець Іван, 12. Врублевський Стефан, 13. Гайдукевич Ярослав (з відзн.), 14. Гафткович Володимир (прив.), 15. Герувайт Айзіг (прив.), 16. Дика Ірина (прив.), 17. Заблоцький Семен (екстерн.), 18. Загребельний Семен (екстерн.), 19. Кадобнянський Маріян (з відзн.), 20. Кадобнянський Юліан (з відзн.), 21. Кіналь Іларій, 22. Клим Василь, 23. Кобзар Павло (прив.), 24. Ковальчук Михайло (прив.), 25. Крохмалюхівна Ірина (прив., з відзн.), 26. Кузик Стефан (прив.), 27. Купчинський Юліан (прив.), 28. Куссий Володимир (прив.), 29. Кучер Стефан (екстерн.), 30. Литвин Ярослав, 31. Мацишин Василь (прив.), 32. Мельничук Омелян, 33. Миколаєвич Роман (з відзн.), 34. Мороз Роман, 35. Мостенський Михайло (прив.), 36. Пастушенко Михайло, 37. Попович Стефан (з відзн.), 38. Сидоряківна Олена (прив., з відзн.), 39. Ситниківна Стефанія (прив., з відзн.), 40. Слоневська Ірина (прив.), 41. Смакула Іван, 42. Смакула Олександр (з відзн.), 43. Тарнавський Омелян (прив.), 44. Татаринський Іван (екстерн.), 45. Хома Осип, 46. Цивинський Дмитро, 47. Чепіль Семен, 48. Шустакевич Володимир, 49. Ямрозик Іван, Репробовано і екстерн. на пів року, 1 екстерн. на необмежений час; відступило від іспиту 7 екстерністів.

— **Підвиження трамвайних білетів.** З днем 15. червня підвищив такі львівський магістрат ціну трамвайних білетів. Білети „просто“ коштують 40 мп., з пересідкою 50 мп., на дворець і з двірця 60 мп. Перевіз пакунку коштує стільки, що й особи. Від 1. липня впровадяться білети до бліжчої до десятиразової їзди — без пересідки 350 мп., з пересідкою 450 мп. Абонаментові карти виносять від 1. липня: шкільні місячні 400 мп., з пересідкою 500 мп.; до довільної їзди 3.600 мп.; дворазові місячні 1.800 мп. Як бачимо, боротьба з доріжню пішла в кут.

— **З хроніки бандитизму.** Вночі на 12. ц. м. впали озброєні бандити на римсько-кат. приходство в Рогах, пов. Кросно, підпалили канцелярію й забрали в місцевого пароха кс. Станкевича 50.000 мп. В Золоткові к. Перемишля напали вночі на 13. ц. м. бандити на хату повернувшого недавно з Америки Юзефа Шнега, забрали 100 тис. мп. і стріляючи в воздух втікли. — В поїзді з Варшави до Львова недалеко Дембліна вкрадено урядничий „Аграрі“ у Львові Т.

Едер валізу з 23-ма міліонами мп., а підложено зовсім подібну валізу з бохонцем хліба. Пошкодована ззнає, що з нею в переділі їхало двоє елегантських панів, які висіли власне в Дембліні; котрийсь з них мусить бути злодієм.

— **Смерть під поїздом.** На двірці в Давидові згинув в середу, 14. ц. м. вечером під колесами поїзду вижджаючого з двірця Юлій Малиновскі. Причиною нещастя — неосторожне висідання з їздового поїзду.

— **Гданська політехнічна школа.** „Газ. льв.“ подає: На гданській політехніці розпочався літній семестер від 26. квітня. Устрій школи такий, що науку мож починати з літнього або зимового півроку, не трапляючи ніякого семестра. Політехніка має 6 відділів: 1) архітектура, 2) будівельна інженерія, 3) будова машин і електротехніка, 4) будова кораблів і їх машин, 5) хемія, 6) загальний відділ. Гданська політехніка уходила вже перед війною за одну з найліпших в Німеччині. Головний натиск кладеться на практичне виображення, а це є тим легше, що на місці є фабрики і корабельні варстати. Умовини науки навіть для убогих студентів дуже легкі: тут подостатком кватир і дешево життя. Взірцевий воздух і положення школи — 2 км. від Вільного Міста — сприяють дуже науці.

— **Літня інтернаціональна школа Ліги Миру і Свободи в Німеччині.** Сього року від 1.—16. серпня заходами німецької секції улаштується знов інтерн. літня школа у замку Lauenstein. Місцевість знаходиться недалеко від Веймару, Єни. Викладатиме ряд професорів з Англії, Франції і Німеччини. Теперішня спроба школи в Зальцбурзі показала всі позитивні сторони цієї акції. Умови матеріальні докладно невідомі, але мають бути надзвичайно вигідними для країн з низькою валютою — отже тим самим і для України. За цілий час побуту з мешканням, удержанням і платнею за виклади по приблизнім обрахуванню рівнається 10.000 австр. корон. Зголошуватися треба до червня. Адреса: München, Odeonplatz 4 Leuchtenbergplatz, Zentralbureau des deutschen Zweiges. В поданню треба зазначити: 1) Призвище, 2) Адресу, 3) Чи є членом і якої секції Ліги, 4) Чи приймали участь минулого року в школі Зальцбурській, 5) Чи бажаєте мати вегетаріанську їжу, 6) Особливі бажання, 7) Колиб було мало місця, чи згоджуєтесь спати на матраці (тоді треба привезити з собою коци). — Н. Суровцов.

— **Музей людодства в Москві.** На Кремлі в Москві засновано „голодовий музей“, в якому крім всяких okazів „хліба“ й інших середників поживи, які витворюють собі приміраючи з голоду, знаходяться в особній салі документи людодства. Є там фотографії, на яких бачимо жінки, які варять людське мясо, почвертовані до варення трупи, люде, споживаючи „обід“, зложений з людського мяса, полумиски, на яких легко пізнати людські кости, м. и. є там знимка жінки, в хвилі, як вона розрубє сокирою людського трупа, і фотографія матері, яка сидить над рештою трупа своєї власної дитини, яку вже до половини зіла. Цікаво з психологічного боку, що переважну частину „людодів“ становлять жінки.

— **Землетрус в Швеції.** Дня 11. ц. м. о год. 2 по пол. відчуту в Швеції надзвичайно сильний землетрус, якого не нотовано від 1904 р.

— **Друкарський чертик.** У вчорашньому числі нашого часопису в статті д-ра В. Панейка п. з. „Львівчність і нельовічність у політиці“ вкралася дві помилки, що змінюють цілковито зміст: 1) В другім стовпці в 12. стрічці замість: „був президент“ має бути „був шого президента“ так що ціле речення має звучати: „Таке говорив одного разу нам, гурткові своїх гостей з різних сторін світа, починаючи з нами чай в своїм судо-

англійськім „home“, — добрий знайомий був шого президента французької релублики п. В. Стід; начальний редактор льондонського „Times a“ — людина одна з найбільш освідмлених про європейські відносини, яких має сьогочасна Англія“. — В третім стовпці в 9. стрічці замість „на користь Німців“ має бути „на некористь Німців“, так, що дотичне місце має звучати: „Хто поробив великі приречення Німцям в справі поділу Гор. Сілезії? Льюїс Джордж і хто пустив сю справу на шлях, на яким поділ Гор. Сілезії мусів випасти на некористь Німців? Льюїс Джордж“.

— **Селянська правда.** Нам пишуть: Від довшого часу присилають нам зовсім безплатно репильку „Хлопська правда“. Часопись отся для нас зовсім недляща, бо хоч зоветься „хлопська“ то чим иншим від неї віє. Просимо отсею дорогою сказати цим легким панкам нехай не накидаються на нас зі своєю „правдою“, бо хоч ми ще темні Бойки, однак на фарбованих листах добре розуміємось. У нас в Слободі бохех, заложено тепер читальню „Просвіти“ і ми, читаючи українські а не „руські“ часописи, вміємо відрізнити правду від неправди. — *Селяне сіл Слободи бохех, Липи і Лужок поодолина.*

— **Роз'їгнані збори.** На домагання партії Лісковацької і Со. скликано було на четвер 15. с. м. довірочне засідання „Гал. Русского Испол. Комитета“ для полагодження попри справи організаційні також справ дальшої політичної лінії. Лісковацький і тов. — Також і польські урядові чинники перли до скликання цих зборів, надіючись попертя селян для угодової політики какиків з Нар. Дому і Ставропітії. Завелися однак прикро в своїх надіях, бо зібрані не тільки, що одобрили дотеперішнє становище президії комітету, але не допустили навіть добр. Лісковацького і тов. до салі засідання. Ціле засідання перебігло в незвичайно бурхливім настрою, даючи присутнім на салі поліційним комісарям нагоду до доволі частої інтервенції. Промовляли д-р Глушкевич, д-р Стефанович і д-р Прислопський. Гострий інцидент зайшов між д-ром Стефановичем і комісарем Вагнером в хвилі, коли перший обговорюючи аграрне питання, торкнув в своїм рефераті справу політичного становища Сх. Галичини. Комісар Вагнер зірвався тоді з крісла і заявив про належності Сх. Галичини вже вирішене і що край цей є інтегральною частиною Польщі. У відповіді на це відчитав д-р Стефанович дотичний уступ з польської газети, де в промові Скірмунта сказано про непорішення цієї справи. Повсталася сцисія, в наслідок якої поліція відбрала др. Стефановичеві голос. Оклики, які падали густо зі сторони зібраної публіки під адресою такого поступовання поліції з відомих зглядів подати не можемо. Підчас реферату др. Н. Прислопського інциденти стали частішими, а коли д-р Прислопський ужив слова „окупація“, комісар Вагнер збори закрив. Серед повних обурення окликів і слів пісні „Сміло друзі“, опустили зібрані салю, прискорювані сильним відділом поліції, що прийшла розганяти збори, на які поклали великі надії.

— **Свято вшанування пам'ятника на могилі Героїв у Вишнівах.** В доповненню опису свята слід звернути увагу, що взяли в йому репрезентативну участь також: „Сокіл-Батько“ зі старшиною, четою і прапором, товариство „Зоря“ з прапором, т-во „Сила“ з прапором та чисельне представництво „Міщанського Брацтва“.

— **Хто дальше підійметься добровільно черги?** За зложений перед місяцем на „дар Просвіти“ п. дир. Омеляном Сасевичем 200.000 мар. п. вийшла вже популярна книжечка



видання Тов-а „Просвіта“ в серії народної бібліотеки (ч. 11.) п. з. „Бери все, що в хаті!“ В. Недолі (псевдонім), оповідання з життя запорозьких Запорожців, сторін 48, в 5.000 примірниках. На другій стороні титулової картки поміщена така примітка: „Ся книжечка видана коштом дару „Просвіти“ 200.000 мар. п. дир. Омеляна Саєвича у Львові“. Хто слідуючий зголоситься з подібною поміткою для Тов-а „Просвіта“? А протягом цього літнього сезону можна би приготувати на зиму кілька видань. Тому *bis dat, qui cito dat!*

В четвер в день латинського Божого Тіла о год. 4 пополудни патруля польської поліції, зложена з 8. поліціантів і старшини обходила поотвірні популудни українські склепи в ринку і веліла їх замкнути. І так замкнено насильно книгарню Наукового Тов-а ім. Т. Шевченка, причім поліція хотіла арештувати управителя книгарні п. Панькевичеву, „Народну Торговлю“ і склеп „Відбудови“. Замкненню склепів приглядалися товпи цікавих на всяку сензацію. Після замкнення склепів патруля пішла вул. Руською на дальше урядовання.

— Ураган в Нью Йорку. На днях доносять телеграми з Нью Йорку, шаліла в околиці міста нагальна буря. Вихор відірвав часті великі колеса в парку Бравн і кинув його на пролив Лонг Айленд, де наслідком цього згинувло 5 осіб. В часі урагану в Нью Йорку і Нью Джерзі було ранених 100 осіб, а около 50 убитих.

— Прилюдний виступ „Сокола-Батька“. Прилюдні вправи „Сокола-Батька“ заповідаються дуже цікаво. Старші ученики „С. Б.“ мають виконати у нас вже давно не бачені вправи, понишуться на колесниках в зразковій їзді, а завдяки п. Суховерського дадуть учениці „С. Б.“ і „У. П. Т.“ в гагілках зразок народної, жіночої руханки. Одна з дуже цікавих точок, бо до тепер знаємо наші гагілки тільки з точки співу. Очевидно, самою атракційною точкою буде виступ учеників і учениць артиста балетмайстра Авраменка, який має на меті дати широкому загальному змогу пізнати красу рідного танцю і спонукати його до длекання, і фестивалю части дуже цікава. А загальний несупокій серед панночок будить ліцитація нареченого. Всі вибираються, аби його зліцитувати для себе. Як запевняють, має той виступ бути зразком, як повинні ми уряджувати фестивалі.

— Прегульку на фестивалі до Винників улаштує в неділю, дня 18. червня Спортове Тов. „Україна“. Відїзд поїзду з Личаківського двірця о год. 2:20 по пол. З Винників о год. 8. веч. Збірна точка для пішохідів при останнім перестанку „Л. Д.“ перед Личаківською рогачкою о год. 1:45 по пол. На фестивалі буде ужита фантова лотерія зібрана на фестивалі „Союза Українок“.

1699 1—2

## Зі спорту.

Зголошення до змагань, які відбудуться 18. VI. б. р. на площі С. Б., в бігу на 100 м., 600 м. і скоці в даль, приймаються в домі Сокола Батька, Львів вул. Руська ч. 20 від 7-ої до 8-ої веч. і в день змагань від 3-ої до 4-ої по пол. на площі. Вписове по 100 мп.

## † Посмертні згадки.

Федір Копач, господар у Грошові (повіт Старий Самбір), помер дня 29. мая ч. р. на серцевий удар в 67. році життя. Покійник був уже від малку дуже трудящим чоловіком і своїм трудом поміг також своїм двом братам — рідному, те-

пер краєвому інспекторови шкіль Дру Іванови Копачеві, і прирідному, тепер пароху в Тісній коло Лупкова о. Антонови Федорякові — до виходу у ширший світ із убогої бойківської хати. Довший час — також через цілий час світової війни — Покійник був начальником громади і в спілці із своїм рідним ровесником, заразом дяком і громадським писарем, Яковом Матішаком, успів викупити для громади приналежний двірський обшар, зложений головно з лісів і пасовищ на поблиській Магурі (1024 м.). Село має побіч гарної мурованої церкви тепер також уже і народну школу; а недавно, вже перед смертю небіжчика, основано в селі також кооперативну спілку з добрим надіями на будуче. В. Й. П. 1707 1—1

## ЖЕРТВИ

Рідна Школа — Львів.

В місяці маю с. р. надіслали чеками П. К. О. на „Рідну Школу“ в мп.: М. Лаврук 200, Е. Вороневич 500, о. П. Хаба 500, З. Федьків 600, о. В. Маковійчук 770, о. І. Михайлів 800, гр. кат. уряд пар. Розсохи 1000, М. Бойко 1000, зб. чит.: „Просвіти“ Березина 1000, о. А. Артимішин зб. ж. 2000, о. І. Ганкевич 2000, громада Ветлина зб. 2000, І. Кутний зб. 2360, о. І. Прокоп зб. 2500, І. Гарасимак зб. Доброгостова 3000, о. І. Луцишин зб. 3200, о. О. Кравич зб. 4400, чит.: „Просвіти“ Ланівці 5500, Т. Негребська зб. в Бандрові 12.400, І. Мациевич Тухоль зб. ж. 15.190, о. І. Токар 1400, зб. о. І. Костик 300, гр. кат. уряд пар. Глубоке 800, Т. Татарський 1000, о. І. Крайчик зб. 1355, В. Виняський 2000, чит.: „Просвіти“ Василів 2420, М. Лереда 2450, о. Е. Мацелюх зб. 4300, П. Волянський за кр. „У. П. Т.“ Перемишль 10.330, М. Тимяків 1000, С. Мороз 100, П. Склянка 100, М. Сулик 300, о. Збудовський 500, о. С. Колодій 1000, А. Павлінський зб. 1120, о. К. Винницький зб. 1360, о. І. Криса 1400, Н. Дронь 2000, о. І. Галібей 3000, чит.: „Просвіти“ Боляновичі 3000, гр. Красна зб. 4000, кружок „У. П. Т.“ Перемишль 13.585, Госп. Тов. „Надія“ Копичинці 10.000, кружок „У. П. Т.“ Перемишль 32.820, В. Паздрій 300, о. І. шуровський 450, чит.: „Просвіти“ Двірці 1000, д-р Д. і С. Семен 1000, уряд пар. Верхрата 1400, о. А. Нжинський 1500, о. П. Стукач 1500, о. Ю. Боднар 1500, Гайманович 2000, зб. ж. гр. Волчишовичі 2240, гр. кат. уряд пар. Мокротин зб. 3471, о. І. Шевчук 4500, о. Л. Стецев зб. 8860, о. Плакида зб. зб. 9100, о. Ю. Плешкевич зб. 12.000, М. Скорода зб. 3355, чит.: „Просвіти“ Михновець 3950, о. І. Залучський 100, інж. К. Целевич 500, І. Луценко 150, Ю. Гнатюк 200, Л. Гаврилюк 300, М. Ребіш 400, О. Кметь 500, о. С. Онішкевич 520, Лев Гузар нотар 1000, укр. кат. уряд пар. Саджава 1355, о. В. Янович зб. ж. 1737, уряд пар. Бірча 3000, о. Ковальський зб. ж. 3200, М. Лежанська зб. 3550, А. Котик зб. 4090, чит.: „Просвіти“ Городище кор. 6000, Е. Локк 100, А. Гмитрасевич 200, О. Козловський 250, В. Сениця 500, Кружок У. П. Т. Перемишль 12.815, Н. Подорожний зб. ж. 1000, д-р М. Рожанковський 1000, о. М. Шараневич зб. 1000, М. Зінко 1100, о. М. Кузьмак зб. 1500, І. Кузик зб. ж. 2000, С. Хома зб. 2500, о. А. Залць зб. 5000, д-р М. Чайківський 5000, О. Коцан зб. 6962, о. В. Фартух зб. 2600, о. Деревянко зб. 3400, чит.: „Просвіти“ Стріжківці 3500, о. І. Деревянко зб. 4900, Ф. Гевка зб. 5484, М. Верещак 500, Н. Левицький 200, В. Олексин 240, о. І. Плавук 250, С. Батюк 270, С. Штепелігова 4000, М. Няняк 500, О. Лісикевич 500, о. Г. Панчишин 500, В. Герчик 1000, о. І. Брикович 1000, Н. Зачек 1000, д-р С. Мудрецький 1500, о. А. Болнар 2000, о. Г. Хам-

чук 2280, село Солоньське 2400, о. П. Зорчак зб. 640, д-р Р. Ярославич 1000, о. Збудовський зб. 1340, І. Паламар зб. 2000, В. Шом 5000.

### Просвітно-організаційний фонд „Просвіти“.

Признаючи вагу порушеної в статті „Українська суспільність і Просвіта“ в 92. ч. „Громадського Вісника“ з дня 15. червня ч. р., справи негальної помочи для Тов-а „Просвіта“ на просвітно-організаційну працю, зложили у формі одноразової добровільної вкладки в марках п.: 1) Дир. „Відбудови“ Сидір Кузик 20.000 і кличе Микола Якова, дир. „Відбудови“, Йосифа Делькевича, обох зі Львова, Андрія Терпіляка з Задукви; 2) Д-р Іван Брик 5.000, кличе: інж. Мих. Безпалка і госп. Юрка Миксея з Битькова, нотаря Купчинського з Солотвини; 3) Михайло Стефанівський, промисловець Львів 5.000, кличе: Йосифа Делькевича, Івана Кузьмича і Івана Марковського зі Львова; 4) інж. Юліян Мудрак Львів 2.000, кличе: інж. М. А. Велькопольського, ст. радн. і управителя салін в Стебнику, Романа Шопу, управителя М. Р. С. Р. зі Львова, Дениса Коренця, дир. Торговельної школи зі Львова; 5) Радн. Юліян Федусевич, Львів 1000, кличе: Клима Кульчицького і Олексу Салаяка зі Станіславова, Петра Левицького зі Львова; о. Мих. Кліш Львів 1000, кличе: Петра Кліша, учит. з Ясениці сільної, Йосифа Гузара і Івана Мусія зі Львова; 7) Мих. Галушинський Львів 1000, кличе: д-ра Мих. Галушинського адв. з Самбора, о. д-ра Івана Фіголя зі Станіславова, о. Юрія Кміта, пароха в Чайковичах; 8) Ярослав Колтунюк Львів 1000, кличе: Сильвестра Герасимовича, інж. Юліана Павликовського і Івана Филиповича зі Львова; 9) д-р Волод. Ривюк Львів 1000, кличе: д-ра Теодозія Воевідку, д-ра Олекса. Надрагу і д-ра Олекса. Кривого зі Львова; 10) Степан Шах, секр. Гол. Вид. „Просвіти“ Львів 1000, кличе: Олекса. Ковбуза, секр. філії „Просвіти“ в Тернополі, Івана Ставничого секр. філії „Просвіти“ в Станіславові; 11) Осип Навроцький Львів 1000, кличе: д-ра Волод. Бемка Бережани, д-ра Вас. Кіцулу Сокаль і Евгена Яворовського з Чорткова; 12) Семен Магалаєс Львів 1000, кличе: д-ра Івана Сохачького — Калущ, Івана Третьяка Судова Вишня і о. Прокопа Тиса в Ременів. III 1-1

## В справі закона про примусове обезпечення.

На численні запити в справі польського закона про примус огневого обезпечення подаємо до відома, що:

1) Закон постановляє найвиразніше, що обезпечення будинків в „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ у Варшаві може наступити доперва по впливі часу, на який заключено дотеперішній договір обезпечень в іншому товаристві. В законі нема ніякої згадки, що на випадок, коли будинки вже в яком товаристві обезпечені низше своєї теперішньої вартости, мусіли вони бути обезпечені на решту вартости в Польській Дирекції взаїмних обезпечень. А що до протизаконного поступовання ніхто не може бути змушений, тому і ніхто не може бути приневолений до сего, щоб обезпечав свої будинки в „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ чи в цілости, чи в часті так довго, доки обезпечав їх в іншому товаристві.

2) Обезпечення в „Дністрі“ і в товаристві Краківським є тривалим і так довго не кінчатся, доки обезпечення не виповіджені; для того не вільно писати у внесках „Польської Дирекції взаїмних обезпечень“, що

обезпечення в тов. „Дністер“, чи тов. Краківським кінчатся в якомсь календарно означенім речинні, а зате треба би писати „обезпечені тривало без речиння“.

3) Розсівання агентами „Польської Дирекції взаїмних обезпечень“ у Варшаві вісток, що тов. „Дністер“ чи тов. Краківське мають бути знесені, або що оба ці товариства упали, є очевидно незгідні з правдою і тому належить подавати дотичним товариствам свідків і імена та назви тих, що такі вістки розсівають, в цілі виступлення проти них в судовій дорозі.

4) В цілім законі про примус огневого обезпечення нема ніяких карних санкцій проти тих громадських урядів, що не пропозають „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ виказів згл. списів чи опінок усіх громадських будинків. До сего після закона має собі уживати „Польська Дирекція взаїмних обезпечень“ своїх таксаторів, а уряди громадські за непредложення тих виказів не можуть бути карані, бо до таких виказів після закона не є обовязані. I 1—6

Дирекція товариства взаїмних обезпечень „Дністер“.

## ОПОВІСТКИ.

Бід Секретаріату Української Радикальної Партії. Всіх П. Т. Товаришів, членів і прихильників Української Радикальної Партії у Львові і львівському повіті просить подати свої адреси Секретаріату Української Радикальної Партії у Львові на адресу: Львів, вул. Кентржинського 47. — Д-р Ілля Салагу б.

Перший великий фестивалі в Лавандіці улаштує читальня „Просвіти“ в неділю, дня 18. червня ч. р. з численними несподіванками. Початок о год. 3. попол. 1701 1—1

Всіх членів СТАВРОПИГІЙСЬКОГО БРАЦТВА прошу, що би в празник Пресвятої Евхаристії дня 18. ч. м. о год. 8. рано взяли греміяльно участь в Богослуженні і торжественнім поході. — Д-р Федак, сепіор. 1711 1—1

Руханнове Т-во „Сокола-Батька“ устроє в неділю 18. червня 1922 року на Площі „Сокола-Батька“ ПРИЛЮДНИЙ ВИСТУП з ФЕСТИНОМ при співучасті Українського балету під проводом арт.-балетмайстра п. В. Авраменка. Початок фестивалю год. 3. попол., виступу год. 5. Програма: 1. Скок в даль. 2. Біг на 200 і 800 м. 3. Вежі на кони учеників „Сокола-Батька“. 4. Хороводи і гагілки учениць школи У. П. Т. 5. Вправи на колесниках (хоровід). 6. Український балет введе арт.-балетмайстер п. В. Авраменко: а) „Катерина“ в 20 пар, б) „Запорожський танець“, в) „Чумаки“ виконає п. В. Авраменко. Дути оркестра. Фестивалюва части: Діпеші з Монако. Гра в обручі. Товариські забави. Ліцитація нареченого. Томболя. Колесо шастя. Почта. Конкурс краси. — Вступ 300 мп., для шкільної молоді 200 мп. Вхід від вул. Стрийської і електривні. — В разі дощу фестивалі відбудеться в слідуочу неділю, ч. є. 25. червня ч. р. 1703 1—2

Фестивалі і „Векельна Ніч“ Товариства „Основа“ — який мав відбутися 15. VI. на Світезі відложено на суботу 17. VI. год. 4. по пол., а на случай непогоди на 23. VI. ч. р. 1620 1—2

Виділа Тов. „Зоря“ у Львові визнає своїх членів до взяття участі в обході Божого Тіла в неділю, дня 18. червня ч. р. о год. 10. рано під прапором Товариства.

Концерт відомого скрипки Романа Придаткевича, абсолювента Акад. Муз. у Відні, відбудеться в суботу 17. червня в салі Муз. Тов. ім. М. Лисенка ул. Шашкевича 5. Билети раніше до набуття в Народній Торговлі Ринку зб. 1669 3—3

Дирекція Торговельної Школи філії Товариства „Просвіта“ в Станіславові. Впис до 1. і 2. класів відбудеться дня 21. і 22. червня 1922 від год. 3—6 по



